

**BIBLIOTECA DE
CATALUNYA
MEMÒRIA 2013**

Juny 2014

SUMARI

<u>Presentació</u>	pàg 3
<u>1. Indicadors</u>	pàg 4
<u>2. Què oferim als usuaris</u>	pàg 5
<u>Transcriu-me!!</u>	pàg 9
<u>3. Fons de la BC</u>	pàg 11
<u>Unitat Gràfica. Fotografia</u>	pàg 16
<u>4. Treballar a la BC</u>	pàg 18
<u>5. Quins són els nostres aliats</u>	pàg 19
<u>6. Publicacions</u>	pàg 21
<u>7. Agraïments</u>	pàg 21

PRESENTACIÓ

Us presentem la memòria de la Biblioteca de Catalunya de l'any 2013. Un document que vol descriure la tasca realitzada i destacar els objectius assolits per la Biblioteca.

El 2013 la situació de la Biblioteca ha continuat sent complexa des del punt de vista econòmic; la minva en els recursos econòmics i de personal si bé impacta en general a totes les àrees d'activitat de la BC, ho fa especialment en les compres i subscripcions de documents, i la digitalització i la catalogació de fons retrospectius mitjançant l'externalització.

En un context de crisi és especialment important explicar l'ús que les institucions fan del diner públic i evidenciar-ne la seva correcta gestió; és per això que, tant a la web de la Biblioteca com a la memòria s'ha incorporat un [quadre d'indicadors](#) que volen reflectir i quantificar la feina feta, amb una perspectiva de tres anys.

Entre les dades que il·lustren l'activitat quotidiana de la Biblioteca de Catalunya destaca la valoració que fan els usuaris dels serveis que s'hi ofereixen, un 8'6 sobre 10 que supera en dues dècimes la valoració del 2012, i un grau de compliment dels compromisos adquirits que, com el 2012, se situa i consolida en el 95%. També el servei d'assessorament a institucions i professionals del sector creix any rere any, enguany amb un increment del 17% respecte a l'any anterior.

L'any 2013 s'ha iniciat l'execució del [Contracte programa 2013-2016](#). Dels objectius estratègics fixats, enguany s'ha pogut actuar amb especial èmfasi en els àmbits de:

- La consolidació de la biblioteca com a centre cultural de referència, a través de l'increment de la programació d'exposicions i activitats organitzades per la mateixa Biblioteca o en col·laboració amb altres agents culturals, així com de la difusió de continguts i iniciatives a la [web institucional](#), i la participació activa a les xarxes socials.

- La identificació i compleció del patrimoni bibliogràfic i documental de Catalunya, gràcies a la tasca col·lectiva de la BC per a que arribin donatius de fons de creadors i d'editorials.

- La promoció de la participació dels ciutadans i agents del patrimoni en projectes amb la posada en marxa de la iniciativa [Transcriu-me!!](#) i el disseny del programa *Fem memòria* en col·laboració amb arxius i biblioteques públiques.

El balanç global denota un compromís, professionalitat i il·lusió de tot l'equip de la Biblioteca que minimitza l'impacte de la crisi i fa que l'efecte visible sigui pràcticament inexistent. Tanmateix confiem i desitgem que la tendència decreixent de recursos comenci a reconduir-se per tal d'evitar situacions que siguin difícilment reversibles.

Eugènia Serra,
directora de la BC

1. INDICADORS

	2011	2012	2013	
Satisfacció usuaris	8,7 (2010)	8,4	8,6	↑ 2,4 %
Compliment compromisos carta de serveis (%)	92 %	95 %	95 %	= Es manté
Nombre d'usuaris (presencials, remots i xarxes socials)	3.284.110	2.478.923	2.884.544	↑ 16,4% Impactes: • canvi de programari estadístic fet el 2012 (compta diferent les sessions remotes) i • descens de l'activitat de recerca.
Nombre de visitants	5.999	7.382	7.345	= Es manté
Nombre d'activitats (expos, conferències, concerts, etc.)	152	226	241	↑ 6,6 %
Nombre de documents subministrats i consultats (originals i reproduccions)	3.039.126	2.990.387	1.801.232	↓ 39,8 % Impactes: • canvi del programari estadístic fet el 2013 (compten diferent pàgines, objectes i tipus de cerca) • l'exclusió de les cerques automàtiques dels motors de cerca (això afecta a les consultes de documents digitalitzats) • descens de l'activitat de recerca • increment de preus i taxes.
Material lliurat electrònicament (%)	18,41%	19,95%	27,47%	↑ 37,7 %
Préstec per a exposicions (nombre exposicions/peces)	18 / 83	19 / 194	18 / 246	↑ 26,8 %
Nombre documents rebuts (compra, donatiu, DL i intercanvi)	138.266	129.662	298.639	↑ 130,3 % Creix per l'entrada de donatius grans, entre els quals l'arxiu de l'editorial Gustau Gili
Nombre documents processats (nous, duplicats, desestimats)	196.597	124.593	120.347	↓ 3,4 % Impactes: • manca de pressupost per externalitzar la catalogació de fons retrospectius. • jubilacions i defuncions no cobertes
Nombre d'imatges digitals creades	151.779	138.282	29.824	↓ 78,4 % Impactes: • manca de pressupost per externalitzar part de la digitalització de fons.
Nombre de núm. de Dipòsit Legal assignats	47.781	39.702	34.962	Ha baixat la producció editorial de llibres (no depèn de la BC)
Nombre de núm. ISSN assignats	472	367	350	Ha baixat la producció editorial de publicacions (no depèn de la BC)
Nombre de registres CANTIC creats (per la BC)	13.259	11.578	12.214	↑ 5,5 %
Nombre de registres CANTIC creats (total)	25.780	21.901	21.457	= Es manté
Nombre de registres CIP creats	155	130	130	= Es manté
Dies d'obertura anuals	296	292	294	
Mitjana dies de baixa per treballador	18,64	16,71	21,44	Concentració de baixes de llarga durada

2. QUÈ OFERIM ALS USUARIS?

La Biblioteca de Catalunya, una organització orientada a l'usuari s'ha consolidat com una biblioteca oberta, fiable i útil

2.1 Serveis a l'usuari

Avaluació del grau de compliment de la Carta de serveis

Per conèixer el grau de compliment dels compromisos que la BC ha establert amb els seus lectors mitjançant la Carta de serveis, s'han avaluat els indicadors que els mesuren. El grau de compliment de la carta el 2013 ha arribat al 95,3%. En general els resultats són força satisfactoris (detall al document [Avaluació del grau de compliment de la Carta de serveis](#)), sobretot si es té en compte la situació de manca de recursos econòmics.

Llegim al jardí

L'1 de març es va reprendre el servei Llegim al jardí, d'ús del jardins del recinte de l'antic Hospital com a espai de lectura. A més de taules i cadires els usuaris disposaven de connexió a Internet sense fils, de préstec de llibres, revistes i premsa diària, i de bookcrossing. Fins a la seva finalització el 30 de novembre el servei ha tingut més de 17.000 usuaris i s'han consultat uns 16.200 documents.

Xarxes socials

El Blog, el Facebook i el Twitter fan una difusió sistemàtica de la Biblioteca de Catalunya.

Durant el 2013 la BC ha publicat 47 entrades al bloc, 278 al Facebook i 453 tuits. A final de 2013 la BC tenia 1.395 seguidors de Facebook i 2.278 de Twitter.

Així mateix, la Biblioteca té perfil i participa activament a Pinterest, amb 24 taulells, 1.632 imatges i 540 seguidors.

Serveis en línia

Des del web de la Biblioteca es pot accedir a diversos serveis: informació bibliogràfica, petició, reserva, préstec i reproducció de documents, préstec d'e-lectors, reserva d'ordinadors portàtils a la sala de lectura, préstec interbibliotecari per a institucions i usuaris particulars, proposta de compra de documents, visites guiades i sessions de docència, obtenció i renovació de passis i carnets de lector, distribució de documents duplicats a entitats sense ànim de lucre, cessió d'espais, filmacions, publicacions i botiga virtual.

Creixement dels indicadors estadístics

Malgrat les limitacions de personal i pressupostàries la satisfacció dels usuaris creix respecte el 2012, i el compliment dels compromisos de la carta de serveis es manté.

Cal destacar també el manteniment del nombre d'activitats (exposicions, concerts, conferències, etc. i d'assistents a aquestes activitats.

2.2 Serveis educatius i visites

Col·laboració amb universitats i centres d'ensenyament

El 2013 ha continuat la campanya de col·laboració amb universitats i centres d'ensenyament secundari iniciada el 2005. L'objectiu de la iniciativa és oferir als professors i alumnes sessions de formació específica dels seus estudis a la Biblioteca de Catalunya.

Jornades de Portes Obertes i visites guiades

La Jornada de Portes Obertes es va celebrar el dimarts 23 d'abril, Sant Jordi; unes 2.500 persones van visitar la Biblioteca.

Durant l'any han s'han rebut 3.166 persones en 151 sessions i visites guiades per a estudiants universitaris, de primària i secundària, escoles d'adults, associacions diverses i professionals de l'àmbit de la informació i la documentació. L'Arxiu Joan Maragall, com a casa museu, ha tingut uns 1.500 visitants.

2.3 Activitats de difusió

Exposicions

La BC ha organitzat durant el 2013 diferents exposicions:

- "Guinjoan, ara i aquí". 09.01 – 10.03.13
- "La il·lustració gràfica a llibres i revistes". 15.02 – 15.03.13
- "El PEN català". 11.03 – 10.04.13
- "Ignasi Agustí i la ciutat convulsa". 11.4 – 07.05.13
- "Petites però grans". 08.05 – 07.06.13
- "Wagner col·leccionat per Joaquim Pena". 14.05 – 30.06.13

Assistents a la Jornada de Portes Obertes

- "La veu de les colònies industrials". 10.06 – 10.04.13
- "Anem de vacances: el turisme fins al 1936". 11.07 – 11.09.13
- "Antoni de Capmany i de Montpalau, un precursor". 12.09 – 13.10.13
- "Josep Carner, de príncep a mite". 01.10 – 31.10.13
- "Homs, veu de Gerhard". 14.10 – 09.11.13
- "Amb una lletra clara i prou petita". 11.11 – 08.12.13
- "Uns incunables del sonor". 14.11 – 14.12.13
- "Els juristes de les llibertats catalanes (segles XVI-XX)". 10.12 – 09.01.14

Teatre a la BC

La Biblioteca ha acollit la representació de diverses obres

teatral com *Maragall a casa*, de Josep Maria Jaumà, durant tot l'any; *Natale in casa Cupiello*, de La Perla 29, del 19 de desembre de 2012 al 27 de gener de 2013; *Cyrano de Bergerac*, de La Perla 29, del 16 de març al 28 d'abril; 28 i mig, de La Perla 29, del 20 de juny al 28 de juliol de 2013; Festival Shakespeare, diverses companyies, del 6 al 12 de juny; *L'honor és nostre, Sr. Espriu*, Antics Alumnes Escola d'Art Dràmatik Adrià Gual, del 25 al 27 d'octubre; *Bolxevics*, de La Perla 29, del 8 al 24 de novembre.

Activitats musicals

Durant el 2013 han tingut lloc diverses activitats musicals a la Biblioteca com els concerts i recitals següents: de Josep Soler, amb clavicordi, cor femení i grup

Cilindres de cera mostrats a l'exposició
"Uns incunables del sonor"

instrumental; el de la pianista Sayá Sangidorj; el del Quartet per la Pau; la conferència-concert "Joaquim Homs. Un romàntic en un món modern"; el de música renaixentista de W. Waters i Xavier Alern; el de la Coral Cervià; el de The Magee String Orchestra & SNR Jazz Band; el de The Pacific Trio; el de l'orquestra de cambra Janacek; el concert Robert Gerhard fora del temps; el de Gemma Ganzer i Quartet Brossa; el de Música Antiga IE Oriol Martorell; el de piano de Yukiko Akagi; el de violoncel i piano d'Eva de la Torre i Francesca Chan; els concerts del Barcelona Festival of Song; el de piano de Carlota Ruiz; el concert Òpera i cançons del baríton Germán Olvera; el de pianola de Lourdes Rebollo; el de ranxeres mexicanes amb mariachi; els del I Cicle Música Històrica i Patrimoni *Ars Longa – Fortuna d'un gran tempo*; el de guitarra *Desde las Américas*; el d'homenatge a Agustí Cohí Grau; el de soprano i piano d'Eulàlia Ara; el de Miguel Simarro, *Homs, veu de Gerhard*; i els del certamen Miquel Llobet de Guitarra.

Altres esdeveniments

A més d'aquestes activitats se n'han dut a terme d'altres de destacades com la recepció del fons de la il·lustradora Carme Solè; la conferència "El PEN i la societat literària catalana: sis punts d'inflexió"; la conferència "Grup de Reus. Modernisme Català"; la presentació del cartell de Joan-Pere Viladecans amb motiu de la *Carta als*

mestres de Salvador Espriu; la conferència "El quadre màgic de l'Orde del Temple. La Clau de l'enigma"; el Cafè Científic "L'aroma de les emocions"; la taula rodona i conferència "Polítiques i Territoris P3T"; la Vetllada Cultural Coreana; la conferència "Rotlles d'artista"; les jornades sobre limfomes "EBMT Lymphoma Working Party"; la conferència "Templers i maçons"; la conferència "Catalunya en una guerra d'abast mundial"; el recital de Núria Dardinyà *Dames, dones, fèmines, donzelles*; la 2a trobada de responsables de biblioteques públiques; les Jornades Acadèmiques d'urbanisme preventiu; la conferència internacional sobre preservació digital ANADP 2013; l'homenatge a la professora Teresa Vinyoles; la lectura dramatitzada *Amb lletra clara i prou petita*; la conferència "Del document a la ficció"; la taula rodona "Els transgènics són tan dolents com diuen?"; l'homenatge a Quim Soler; la conferència "El cristianisme interior"; o l'acte d'homenatge a Joaquim Carrasco i Formiguera; el congrés "Juristes Catalans i l'estat. L'aportació dels juristes catalans a la construcció del dret públic".

Així mateix s'han dut a terme diferents presentacions de llibres i discs.

D'altra banda, la BC ha cedit els seus espais per a diferents activitats: rodes de premsa, congressos, lliuraments de premis, reunions, gravacions, reportatges fotogràfics, etc.

TRANSCRIU-ME!!!

El projecte Transcriu-me!! és una proposta de col·laboració, adreçada als investigadors i ciutadans en general, que vol millorar l'accés als continguts digitals que publica la Biblioteca de Catalunya. S'emmarca dins dels projectes anomenats de crowdsourcing, basats en la complicitat entre les institucions i la societat, i compta amb el suport del CSUC (Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya).

Es tracta de la primera iniciativa d'aquest tipus a Catalunya i s'inspira en els models del [National Archives Transcription Project](#) i del [DIY History](#)

Ha estat desenvolupat amb els programaris de codi obert Omeka i Scripto, i amb un mediawiki per a la gestió d'usuaris, permisos i transcripcions.

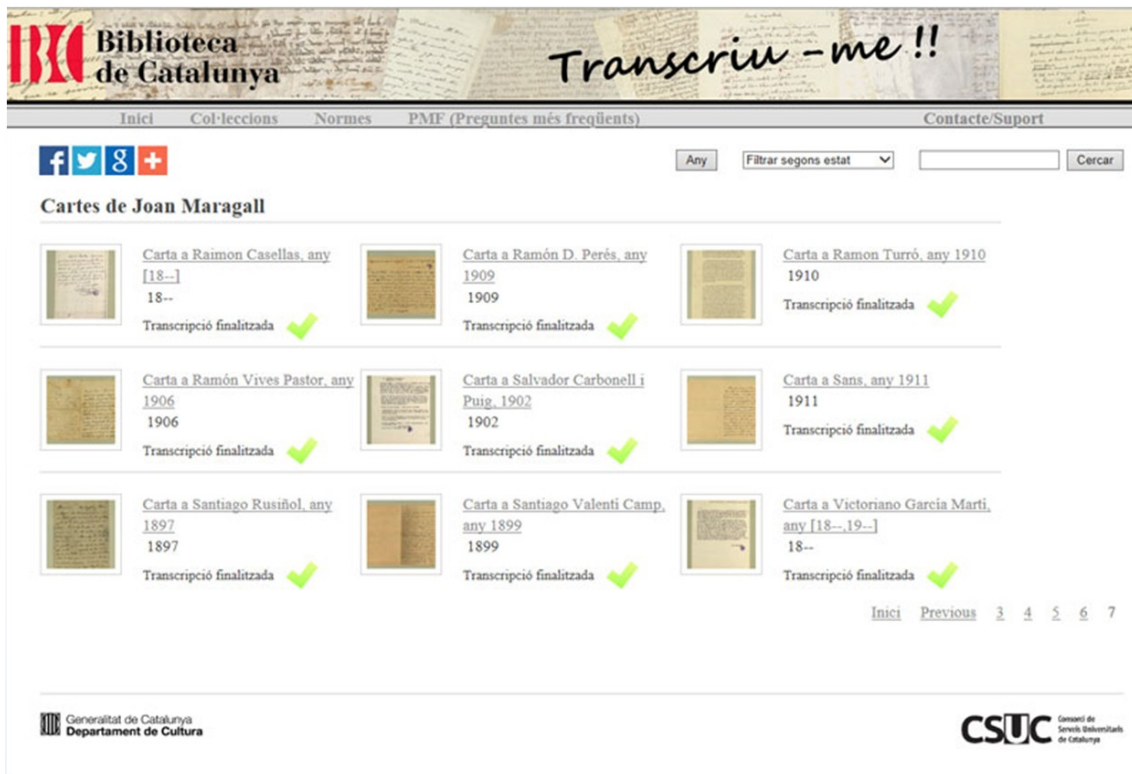
Per què transcriure?

La Biblioteca disposa, des de fa molts anys, d'una línia de digitalització de documents patrimonials antics i moderns que posa a l'abast de la comunitat acadèmica i dels ciutadans en el seu conjunt, a través dels portals ARCA (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques) i MDC (Memòria Digital de Catalunya). Alguns d'aquests documents són manuscrits i no es poden transcriure mitjançant procediments automàtics. Aquest programari permet que qualsevol persona connectada a internet pugui transcriure en línia un text manuscrit, que la biblioteca revisa i incorpora periòdicament a les digitalitzacions de la Memòria Digital de Catalunya. D'aquesta manera, gràcies a la col·laboració de la ciutadania, els documents manuscrits es poden cercar per qualsevol paraula del text, fet que millora els resultats de les cerques al portal, facilita el descobriment dels documents i contribueix a fer conèixer el patrimoni del país.

Transcriu-me!! s'ha posat en funcionament l'1 d'octubre de 2013 amb tres col·leccions: una de prop de mil cartes manuscrites enviades per Joan Maragall a més de cent corresponents, una altra d'obra original de la seva obra, que inclou les poesies, els elogis i els Himnes homèrics, i una tercera de pergamins de l'àrea geogràfica d'Organyà. Més endavant, a mesura que es vagin completant les transcripcions, s'incorporaran col·leccions i documents nous.

Com funciona?

Una interfície web molt senzilla permet triar la col·lecció ja en la pantalla inicial. Un cop a dins es llisten tots els documents que en formen part i es selecciona la imatge a transcriure navegant per les pàgines o cercant per paraula clau. També es pot filtrar per estat per veure les transcripcions no iniciades, les que estan en procés o les finalitzades.

La pantalla de transcripció permet augmentar la mida de la imatge per facilitar-ne la lectura i introduir-la en línia en un quadre de text, amb el guiatge d'unes breus normes de transcripció.

Resultats

L'experiència de moment ha estat molt positiva i fins i tot sorprenent. Hem rebut transcripcions acabades a les dues i a les tres de la matinada, o ben dematí, a les sis. I totes molt acurades, tot s'ha de dir. A 31 de desembre del 2013 ja tenim molts documents transcrits, en especial de manuscrits de Maragall. La col·lecció de pergamins, més reduïda, l'estan treballant alumnes de Paleografia de diferents graus. Tot plegat un gran èxit del qual ens hem de felicitar, i en especial agrair als magnífics col·laboradors la gran feina que estan fent. I què n'obtenim? Per posar un exemple, ja es poden recuperar algunes cartes de Maragall on escriu sobre el Liceu, el comte Arnau o Nietzsche, tota una porta oberta a la investigació maragalliana.

Confiem que al llarg del 2014 es puguin completar aquestes col·leccions i que el projecte es reprenegui amb nous fons.

Esther Vilar

3. FONTS DE LA BC

El 2013 la Biblioteca de Catalunya ha adquirit 361.045 unitats documentals, de les quals 298.788 corresponen a donacions, 702 a compres, 149 a intercanvi i les 61.406 restants al Dipòsit Legal.

3.1 Adquisicions destacades

Arxiu

Destaca la donació de la documentació sobre la liquidació de la fàbrica d'indianes M. Formentí i cia.

Impresos i Col·leccions Especials

D'entre els documents ingressats cal remarcar la donació de la col·lecció cervantina d'Àngel Gil; *Auli Gellii luculentissimi scriptoris Noctes Atticae*, d'Aulus Gel·li, 1542; *Rhetoricorum ad C. Herennium lib. IIII*, de Ciceró, 1544; *Missae in agenda defunctorum: ad celebrantium commoditatem ex missali romano depromptae* [ca. 1750]; *Compendi breu de las quatre reglas generals de la arismetica practica, que son sumar, restar multiplicar y partir...*, de Francesc Ifern [ca. 1760]; *El Ingenioso hidalgo Don Quixote de la Mancha*, de Cervantes, 1897.

Manuscrits

El 2013 han entrat diversos fons i documents d'entre els quals destaquen les donacions dels fons de

l'escriptor Tomàs Garcés; el de l'editor, escriptor i crític literari Joan Agut; el de l'escriptor i guionista Armand Matias Guiu; el del terminòleg Lluís Marquet; el de Josep Barquet; així com un llibre commemoratiu amb enquadernació artística i dues cartes de la família Gomis-Bertrand; i la traducció al català de Josep M. Llovera de l'obra completa d'Horaci, acompanyada de cartes sobre l'edició.

Música

S'han rebut les següents donacions destacades: fons del compositor Agustí Cohí Grau; fons del compositor i teclista de sampler Joan Saura Martí; col·lecció de documents musicals de Josep M. Mestres Quadreny; fons del compositor Alejandro Civilotti; col·lecció de documents Taltabull de Sebastià Benet.

Dipòsit Legal (Bibliografia catalana)

El 2013 han ingressat per Dipòsit Legal 61.406 documents de diversos tipus: llibres, revistes, material gràfic, sonor, audiovisual, etc. S'han assignat un total de 34.962 números nous (29.975 a Barcelona, 1.918 a Girona, 1.749 a Lleida i 1.600 a Tarragona).

El Dipòsit Legal de Catalunya, integrat en la Biblioteca de Catalunya, és el receptor de la producció editorial i audiovisual catalana. La seva funció principal és recollir i preservar el conjunt de la producció

editada a Catalunya en qualsevol suport i fer-ne possible el seu accés.

Documents gràfics

Durant el 2013 s'han incorporat diversos fons i documents gràfics per donació d'entre les quals destaquen la de Francesc Curet, de fotografies de Lola Anglada; la de l'Agència de Publicitat Compact FMGR, de material fotogràfic; la de Maria Pascual, de dibuixos originals; la de Carme Puértolas, de diapositives; i la de Nicanor Vázquez Ubach, de dibuixos.

Documents sonors i audiovisuals

Han ingressat diverses donacions de les quals sobresurten la de Manuel de Lobo Vidal, de 200 rotlles de pianola; la col·lecció de Joan Saura Martí; 8 discs d'Agustí Cohí Grau; la de la Fundació Josep Jané Periu, de cilindres de cera i rotlles de pianola; la de Josep Maria Mestres Quadreny, de bobines; la del Departament de Prehistòria de la UB, d'una bobina de conferències; la d'Armand Matias Guiu, de discos i cassets; i la de Pietat Homs, de materials diversos.

Publicacions periòdiques

Durant el 2013 l'Hemeroteca ha rebut els números que s'han publicat de 8.932 títols en paper i altres suports i ha facilitat l'accés a 12.475 títols electrònics, procedents de compra, donatiu i dipòsit legal. La novetat més destacada són les altes de subscripció a 72 títols de revistes culturals espanyoles que s'havien rebut

gratuïtament per la subvenció que els atorgava el Ministerio de Cultura fins el 2011. Aquests 72 títols han estat seleccionats d'entre els 181 que es rebien amb motiu d'aquestes subvencions.

Han ingressat 76 donacions de publicacions periòdiques que ajudaran a anar completant els fons de diaris i revistes en paper de l'Hemeroteca.

Destaca un donatiu de 64 caixes d'anuaris i memòries estadístiques publicades a Barcelona des dels anys 1980 fins a l'actualitat. El periòdic *Manresa* dels anys 1961 al 1963, l'any 1939 complet de *La Vanguardia*, 96 volums del *Butlletí Oficial de la Província de Girona* i s'ha iniciat la recollida d'una col·lecció del *Diario de Barcelona* que deixarà pràcticament completa una col·lecció de l'Hemeroteca i incrementarà notablement la segona. Pel que fa a les revistes han ingressat entre altres *Historia y vida* números 86 (1975) al 289 (1992), un conjunt de números de revistes catalanes d'excursionisme, *Circular* i *Minyons Escoltes* dels Minyons Escoltes i guies de Sant Jordi i Cordada; les esportives *El Deporte gráfico* de 1945 i *Barcelona deportiva* de 1946; *La Vie a la Campagne* de 1923 a 1935 i una col·lecció completa de la revista *Vértice* a la qual només falten els números 1, 2 i 79.

Entre els còmics han entrat els 18 primers números dels anys 1957 i 1958 de *Tío Vivo*, la *Gaceta Junior*

que ha ajudat a completar l'any 1968 i a falta d'un número l'any 1969, el número 1 extraordinari de la revista infantil *Yo* de 1938 i el números 998, de 1936, i 1073, de 1938, del *TBO*.

La web catalana

El portal [PADICAT](#) (Patrimoni Digital de Catalunya), que té com a objectiu compilar, processar i donar accés permanent a la producció digital catalana va entrar en funcionament el 2006 i actualment està en ple rendiment.

A final de 2013 s'hi havien adherit 466 institucions diverses, mitjançant la formalització d'un conveni de col·laboració i contenia 277.819 captures de 63.145 llocs web amb un volum de 14,5 TB.

[PADICAT](#) compta amb la col·laboració del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya (CSUC) i el suport de la Direcció General de Telecomunicacions i Societat de la Informació.

3.2 Fons destacats incorporats recentement

Un dels objectius estratègics del Contracte-programa 2013-2016 de la BC és "Identificar i completar el patrimoni bibliogràfic i documental de Catalunya".

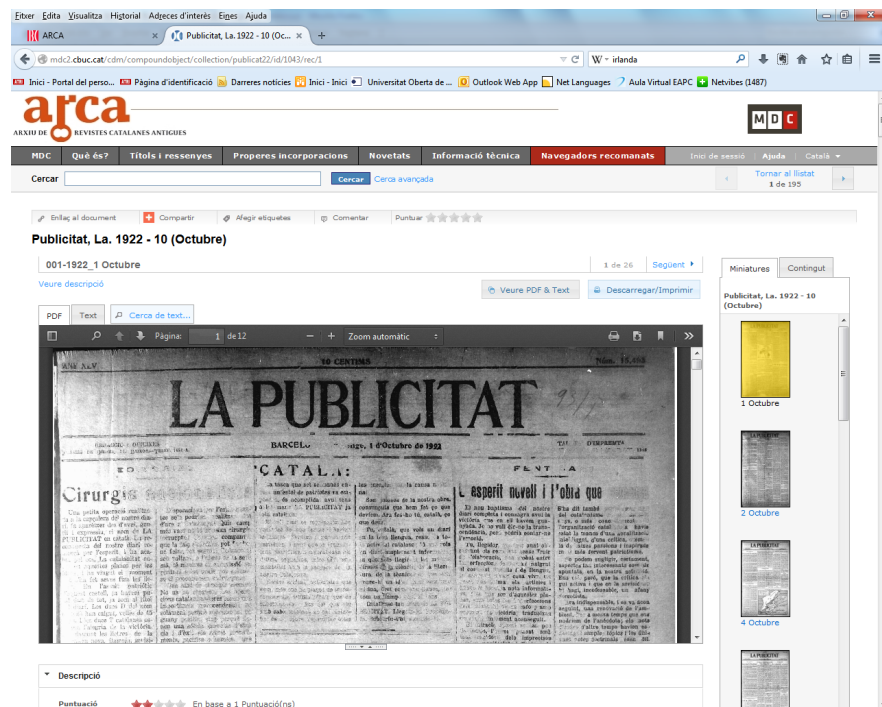
En aquest sentit es vol continuar la política de recuperació dels fons personals i patrimonials catalans.

Durant el 2013 s'han emprès diferents accions que s'han concretat en la incorporació a la Biblioteca de diferents fons, papers i arxius d'entre els quals destaquen el de l'editorial Gustau Gili; el d'Esther Tusquets; o el de Miquel Vilà, de matrius calcogràfiques i xilogràfiques, i proves d'estat.

3.3 La Biblioteca Digital

ARCA

La BC impulsa el projecte [ARCA](#) (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques), un portal d'accés obert que inclou publicacions periòdiques tancades que han estat representatives dins la cultura i la societat catalanes.

Primer núm. en català de La Publicitat a ARCA

ARCA permet als usuaris accedir a les col·leccions senceres de les publicacions sense haver de perdre temps i esforços en la seva localització i consulta a diferents institucions. A més, facilita la recuperació i la preservació del patrimoni hemerogràfic català, ja que el fet de disposar de substituts digitals dels documents minimitza l'ús dels originals i el seu desgast. En finalitzar l'any s'hi poden consultar 329 títols, que representen 1.185.000 pàgines i la col·laboració de 27 institucions o entitats.

Memòria Digital de Catalunya

La [Memòria Digital de Catalunya](#) és un repositori cooperatiu, coordinat pel CSUC i la BC que permet la consulta en accés obert de col·leccions digitalitzades de diferents institucions.

La seva principal finalitat és augmentar la visibilitat i consulta del patrimoni català. Conté més de 2 milions d'imatges/documentos repartides en 90 col·leccions.

En la MDC es poden trobar col·leccions digitalitzades de la Biblioteca de Catalunya d'incunables, manuscrits, llibres impresos, material gràfic, partitures, enquadernacions artístiques, cartells, fons fotogràfics, etc. Aquestes colleccions estan obertes i s'hi estan incorporant nous documents digitalitzats.

Europeana

La Biblioteca de Catalunya és un dels socis col·laboradors del portal

[Europeana](#), la biblioteca multimèdia digital europea. Hi ha aportat més de 18.000 objectes digitals, amb previsió de creixement, entre els quals hi ha manuscrits, incunables, fotografies, enquadernacions artístiques, cartells, mapes, etc.

Així mateix, la Biblioteca de Catalunya ha actuat com a facilitadora per a la incorporació de les col·leccions de totes les institucions participants en la Memòria Digital de Catalunya així com d'altres amb repositori propi com l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

RACO (Revistes Catalanes d'Accés Obert)

La Biblioteca de Catalunya participa en el portal [RACO](#) (Revistes Catalanes amb Accés Obert), juntament amb el Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya, un dipòsit des del qual es poden consultar, en accés obert, els articles a text complet de revistes científiques, culturals i erudites catalanes. A RACO es troben més de 158.000 articles de 409 revistes de 74 institucions.

Google Llibres

El 2007 es va iniciar el procés de planificació i el 2009 van començar els treballs de digitalització de llibres de cinc biblioteques catalanes liderades per la Biblioteca de Catalunya (Ateneu Barcelonès, Centre Excursionista de Catalunya, Monestir de Montserrat i Seminari de Barcelona) en el marc de Google

Llibres. La participació de les cinc biblioteques en el projecte ha permès fer accessibles a Internet un centenar de miler de llibres la qual cosa significa, a més d'una millora en l'accés a la informació, una gran oportunitat per a la projecció de la cultura catalana a Internet. El 2012 va finalitzar el processament dels llibres de les cinc biblioteques catalanes participants, disponibles a [Google Llibres](#)

COFRE Preservació digital

La Biblioteca de Catalunya ha implementat un pla de preservació digital que ha de garantir la perdurabilitat dels documents digitals que formen part de la seva col·lecció.

Com a responsable de la preservació del patrimoni bibliogràfic a Catalunya la BC ha dedicat molts recursos a digitalitzar documents analògics, alhora que ha incorporat als seus fons documents creats directament en format digital.

El 2011 va entrar en funcionament el repositori de preservació COFRE que garanteix la perdurabilitat d'aquests documents.

Així mateix l'Ateneu Barcelonès s'ha adherit al projecte i, amb el suport de la BC, fa ús del repositori COFRE per a preservar documents digitals de la seva biblioteca.

A final de 2013 s'hi han carregat més de 55.000 documents digitals, que ocupen més de 12 TB.

Transcriu-me!!

[Transcriu-me!!](#), tal i com s'explica en l'article monogràfic, és una proposta de col·laboració (crowdsourcing) adreçada als investigadors i ciutadans en general, que vol millorar l'accés als continguts digitals que publica la Biblioteca de Catalunya. Es basa en la complicitat entre les institucions i la societat, i compta amb el suport del CSUC (Consorti de Serveis Universitaris de Catalunya).

A final de 2013 s'han transcrit 190 documents i 51 n'estan en procés.

UNITAT GRÀFICA. FOTOGRAFIA

A la Biblioteca de Catalunya es guarden fotografies des de 1915. Actualment el fons fotogràfic està format per unes 300.000 fotografies que daten des de mitjans segle XIX fins a l'actualitat i hi són representats tots els gèneres –retrat, científic, paisatge i arquitectura, premsa, social i esport, editorial, publicitat i artístic- i, pràcticament, tots els procediments i tècniques fotogràfiques, des del daguerreotip fins a la imatge digital.

Entre les col·leccions fotogràfiques més antigues es troben la del Consell de Pedagogia i la Comissió d'Educació General de la Mancomunitat de Catalunya i, més endavant, s'han afegit la de l'editorial Alberto Martín, la de Joaquim Pena i les postals de Joan Gustems. De fotògrafs aficionats consten els fons Frederic Mompou, Leandre Cervera, Pierre Deffontaines, Lluís Carrasco i Formiguera, i Cintet Rifà; i com a professionals figuren Jordi Fornas i Carme Puértolas, entre d'altres.

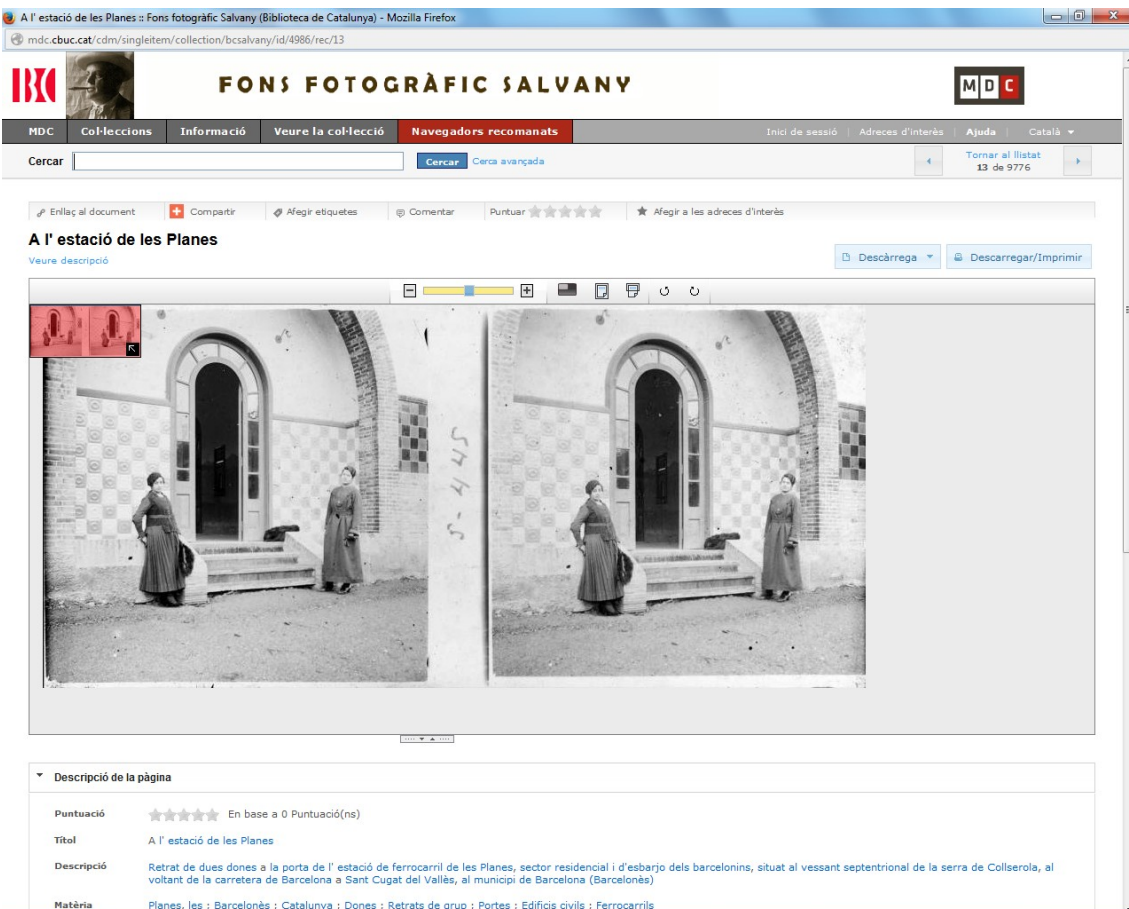
Cal destacar el fons fotogràfic de Pau Audouard Deglaire (Havana, 1856- Barcelona, 1918), un dels fotògrafs professionals barcelonins més rellevants del segle XIX i començaments del XX pels seus retrats i reportatges fotogràfics. L'any 1888 fou el fotògraf oficial de l'Exposició Universal de Barcelona i el 1905 va instal·lar el seu estudi, amb llum artificial i el més luxós de l'època, a la Casa Lleó Morera del passeig de Gràcia de Barcelona. La Biblioteca va muntar l'exposició *Audouard i Maragall. Imatge i paraula* l'any 2000 a l'Arxiu Joan Maragall.

Un altre fons fotogràfic rellevant és el del doctor Josep Salvany i Blanch (Martorell, 1866 - Barcelona, 1929) que representa perfectament la fotografia d'aficionat de principis de segle XX. Membre actiu del Centre Excursionista de Catalunya, va realitzar milers de fotografies estereoscòpiques en els seus viatges arreu del país i l'estranger. La seva obra té un valor especial per la seva qualitat i quantitat. Aquest fons fotogràfic, donat el 1929, ha estat el més consultat i més mostrat en exposicions individuals i col·lectives. La primera, organitzada per la pròpia institució l'any 1992 durant el certamen de la Primavera Fotogràfica. També té l'honor d'haver estat el primer fons documental digitalitzat i posat a consulta en línia a la Biblioteca de Catalunya.

El fons de llibres i revistes de fotografia de la Biblioteca de Catalunya és excepcional, sobretot pel que respecta a les primeres publicacions. La col·lecció de Rafael Patxot sobre fotografia científica i tècnica fotogràfica és molt remarcable. Recentment el fons s'ha completat amb l'entrada en dipòsit de la biblioteca de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya.

Cal destacar l'edició francesa, i la seva traducció castellana, del llibre *Historia y descripción de los procederes del Daguerreotipo y Diorama*", ambdues publicades el 1839, any del descobriment de la fotografia. Un altre llibre important és *España. Obra pintoresca. Cataluña* de Francesc Pi i Margall, publicat el 1842 i pioner al món en incloure làmines amb gravats obtinguts a partir de daguerreotips, dels quals la Biblioteca conserva la majoria de les planxes d'acer corresponents.

Ricard Marco

The screenshot shows the website 'FONS FOTOGRAFIC SALVANY' in a Mozilla Firefox browser. The page title is 'A l'estació de les Planes: Fons fotogràfic Salvany (Biblioteca de Catalunya)'. The URL is 'mdc.cbuc.cat/cdm/singleitem/collection/bcsalvany/rid/4986/rec/13'. The website has a navigation menu with 'MDC', 'Col·leccions', 'Informació', 'Veure la col·lecció', and 'Navegadors recomanats'. There is a search bar and a 'Tomar el llistat 13 de 9776' button. Below the navigation, there are options for 'Enllaç al document', 'Compartir', 'Afegeir etiquetes', 'Comentar', 'Puntuar', and 'Afegeir a les adreces d'interès'. The main content area shows the title 'A l'estació de les Planes' with a 'Veure descripció' link and 'Descàrrega' and 'Descarregar/Imprimir' buttons. The central image is a stereoscopic photograph of two women standing in front of an arched doorway of a station. The image is displayed in a viewer with various controls. Below the image, there is a 'Descripció de la pàgina' section with the following details:

Puntuació	★★★★★ En base a 0 Puntuació(ns)
Títol	A l'estació de les Planes
Descripció	Retrat de dues dones a la porta de l'estació de ferrocarril de les Planes, sector residencial i d'esbarjo dels barcelonins, situat al vessant septentrional de la serra de Collserola, al voltant de la carretera de Barcelona a Sant Cugat del Vallès, al municipi de Barcelona (Barcelonès)
Matèria	Planes, les ; Barcelonès ; Catalunya ; Dones ; Retrats de grup ; Portes ; Edificis civils ; Ferrocarrils

Fotografia estereoscòpica del fons Josep Salvany

4. TREBALLAR A LA BC

El 2013 ha continuat el pla d'estades internes voluntàries de personal de la BC en altres unitats de treball diferents a l'habitual. Hi han participat 11 persones.

4.1 Comunicació interna

S'han portat a terme trobades periòdiques de caràcter bimestral entre la directora i el personal de la Biblioteca (Espai de Trobada) amb l'objectiu de potenciar la comunicació. Així mateix, s'ha continuat la distribució del butlletí electrònic adreçat al personal de la BC (Comunicació a la BC) iniciada el 2004.

4.2 Estades internes

El 2013 han continuat les estades internes de treballadors de la BC que tenen com a objectius principals millorar el coneixement de la Biblioteca, les relacions personals i les habilitats i competències personals

11 persones han fet una estada en altres unitats de treball. La valoració en funció de la utilitat des del punt de vista personal ha estat de 4 sobre 5, i en funció de la utilitat per a la feina habitual de 3,1 sobre 5.

Tots els participants repetirien l'experiència, el 75% en un altre destí i el 25% en el mateix. Els aspectes més valorats són conèixer el funcionament d'una altra unitat i canviar de rutina.

5. QUINS SÓN ELS NOSTRES ALIATS

La Biblioteca de Catalunya col·labora i coopera amb altres organitzacions del seu àmbit per sumar esforços i compartir recursos amb l'objectiu de millorar el servei als usuaris.

5.1 CSUC (Consorti de Serveis Universitaris de Catalunya)

La Biblioteca de Catalunya està vinculada amb el Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya mitjançant l'Àrea de Biblioteques, Informació i Documentació, i la Comissió de les Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC), que s'encarrega de la gestió, el manteniment i la millora dels serveis bibliotecaris.

Durant el 2013 la Biblioteca ha desenvolupat diversos projectes en col·laboració amb el CSUC i altres institucions.

GEPA

El GEPA (Garantia d'Espai per a la Preservació de l'Accés) és un magatzem cooperatiu del CSUC situat a Lleida. Té com a finalitat conservar aquells documents de les biblioteques amb un baix ús, garantir la seva preservació futura i la seva accessibilitat quan alguna biblioteca

ho requereixi. Hi participen, a més del CBUC, l'Ajuntament de Lleida, el Departament de Cultura i la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Educació.

RECERCAT

El CSUC i el Centre de Supercomputació de Catalunya (CESCA) gestionen el RECERCAT, un dipòsit institucional cooperatiu de documents digitals inèdits en matèria de recerca, obert a la participació de totes les universitats i centres de recerca. El projecte permet donar més visibilitat i difusió a aquest tipus de documents. A finals de 2013 s'hi poden consultar uns 62.000 documents en 685 col·leccions de les 24 institucions participants.

RACO, ARCA, Memòria Digital de Catalunya

Els projectes RACO i ARCA, dels quals ja s'ha parlat en l'apartat "la Biblioteca Digital", es duen a terme en col·laboració amb el CSUC i el CESCA. Aquestes iniciatives, juntament amb el RECERCAT, el PADICAT i el CLACA, han estat el punt de partida d'un dipòsit digital col·lectiu, la Memòria Digital de Catalunya, que recull el coneixement i la cultura catalanes, alhora que contribueix a situar Catalunya en una posició de desenvolupament i accés a la informació a l'alçada dels països europeus de referència en l'àmbit de les biblioteques. Conté més de 2 milions d'imatges/documentos repartits en 90 col·leccions de 25 institucions participants

5.2 Europeana

La BC és part activa d'Europeana, que té com a objectiu donar accés a milions d'objectes digitals, incloses pel·lícules, fotografies, pintures, enregistraments sonors, mapes, llibres, manuscrits, diaris i material d'arxiu, procedents de biblioteques, arxius, museus i institucions culturals dels 27 membres de la UE.

5.3 Google Llibres

La col·laboració de la Biblioteca de Catalunya, l'Ateneu Barcelonès, el Centre Excursionista de Catalunya, l'Abadia de Montserrat i el Seminari de Barcelona amb Google ha possibilitat que a final de 2013 es puguin consultar a Google Llibres la major part dels 100.000 llibres processats.

6. PUBLICACIONS

La Biblioteca de Catalunya desenvolupa la seva política específica de publicacions, tant edicions pròpies com coedicions.

6.1 Publicacions impreses

Com a conseqüència de la davallada del pressupost de la Biblioteca de Catalunya el 2013 no s'ha editat cap publicació impresa.

6.2 Publicacions electròniques

- *Haidé. Estudis maragallians.* Butlletí de l'Arxiu Joan Maragall. Núm. 2. Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013.

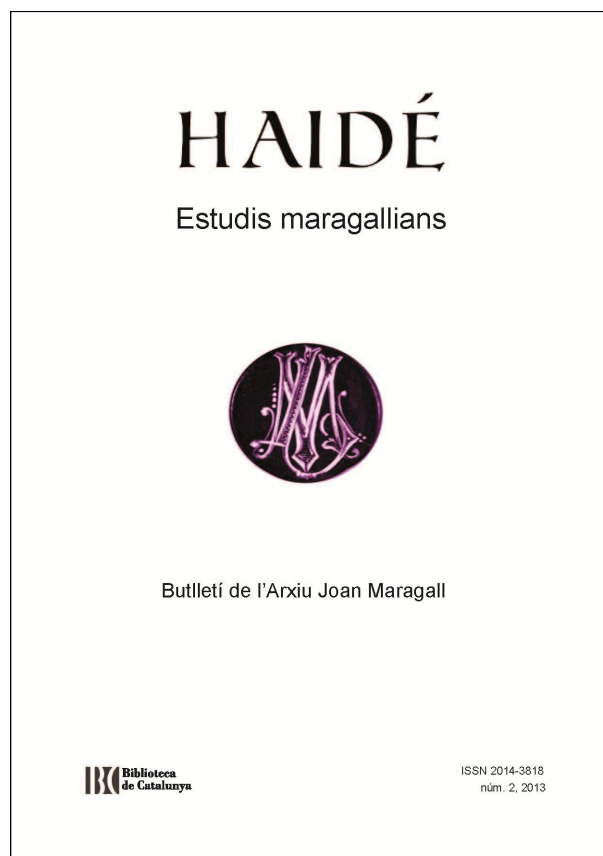
6.3 Publicacions tècniques

- *ISBD: descripció bibliogràfica normalitzada internacional.* Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013.
- *RDA i MARC—Resum de les addicions.* Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013
- *Informe per a la solució tecnològica a nous participants a CÀNTIC que no formen part*

del Catàleg Col·lectiu de les Uiversitats de Catalunya.

Barcelona: Biblioteca de Catalunya, 2013.

- *Estàndards de digitalització: requeriments mínims.* Barcelona: Biblioteca de Catalunya : Consorci de Biblioteques Universitàries (CBUC): Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 2013.

Núm. 2 de Haidé

7. AGRAÏMENTS

La Biblioteca de Catalunya incrementa constantment el seu patrimoni gràcies a la generositat de les persones, organitzacions, entitats, institucions, etc. que hi han fet donacions. En el web de la BC es pot consultar la [llista de donants](#), tant particulars com entitats